

Utbildningsinspektion i Färlövs skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Färlövs skola den 27 – 28 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden, nämligen skolans uppdrag att främja elevernas lärande, kunskapsuppdraget, att överföra grundläggande värden, demokratiuppdraget, samt rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning och hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i sammanfattningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om cirka tre år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Färlövs skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Färlövs skola intervjuades rektorn, företrädare för personalen och eleverna i årskurserna 2 och 5 samt för föräldrarna. Inspektörerna besökte även lektioner i de flesta klasserna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Färlövs skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	89
Förskoleklass	35
Grundskola	145
Obligatorisk särskola	1

Källa: Kristianstads kommun

Färlövs skola har utbildning för förskoleklass och grundskolans årskurser 1–5. I skolan finns också skolbarnsomsorg för barn upp till 12 år. Skolbarnsomsorgen bedöms i en kommunövergripande rapport.

Skolan är organiserad i tre spår som vardera omfattar så kallad barnskola med åldersblandade grupper för förskoleklass och årskurs 1–2 och åldersblandade grupper i årskurserna 3–5.

Skolan ingår i försöksverksamheten med utbildning utan timplan.

Färlövs skola är belägen någon mil norr om tätorten Kristiansstad, med upptagningsområde i samhället Färlöv och landsbygden däromkring.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att Färlövs skola erbjuder barn och elever en utbildning av huvudsakligen god kvalitet.

Kunskaper

I de nationella ämnesproven i matematik 2006 nådde 61 procent av eleverna målen för årskurs 5. Då resultatet bedömdes som alltför svagt vidtog skolan en rad åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Skolan genomför fortbildning av personalen, mer laborativ matematik, workshop med föräldrar, prövar nya läromedel för de äldre eleverna och har satt in extra lärarresurs. Skolan satsar också brett på språkutvecklingen i svenska, bland annat genom samverkan med Önnestads skola, där eleverna fortsätter i årskurs 6. Då skolan noterat stora skillnader i resultat mellan pojkar och flickor har ett genusprojekt nyligen startat.

Undervisningen bedrivs i tre spår, delvis åldersblandat. I kombination med undervisning utan timplan har detta öppnat goda möjligheter till individualisering av undervisningen så att varje elev kan mötas på sin nivå och därmed nå bättre måluppfyllelse och få stärkt självförtroende. Inspektörerna bedömer att skolan också tagit vara på dessa möjligheter. Undervisningen bedrivs till stor del tematiskt enligt ett särskilt schema för de olika spåren. I dessa teman är även samhälls- och naturorienterade ämnen väl företrädade. Eleverna ges goda möjligheter att påverka innehållet i teman. Veckoplanering och utvärdering förekommer i de flesta klasser, huvudsakligen avser denna dock självvärdering av elevernas egna insatser, mer sällan undervisningen som sådan.

Skolan har konkretiserat kursplanerna och formulerat mål för varje årskurs i olika ämnen. Eleverna visar på betydande kännedom om dessa mål. Företrädarna för föräldrarna säger sig dock vara intresserade av ytterligare kunskaper om målen för att bättre kunna stödja sina barn.

Kunskapsuppföljningen är systematisk och fungerar väl i matematik, svenska och engelska. I övriga ämnen bör skolan systematisera och förbättra kunskapsuppföljningen för att säkerställa att målen i årskurs 5 nås. Undervisning i ämnet teknik och hem- och konsumentkunskap förekommer, men så sent och i så liten omfattning att inspektörerna bedömer att det inte är sannolikt att målen i årskurs 5 kan nås. Undervisningen i dessa ämnen bör därför förstärkas.

Utvecklingssamtalet ska vara ett samtal mellan elev, förälder och lärare som främjar elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Vid utvecklingssamtalet ska en individuell utvecklingsplan upprättas som sammanfattar vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner inspektörerna tog del av visar att skolan bör utveckla dessa bort från de standardformuleringar som nu i alltför hög grad präglar dokumenten. Om eleverna och föräldrarna dessutom blir bättre insatta i vilka mål som gäller, och om skolan mer systematiskt följer upp kunskapsutvecklingen i alla ämnen ökar förutsättningarna för att utvecklingsplanen blir ett reellt redskap för bättre måluppnående. Skolans och föräldrarnas förväntade stöd till eleverna bör också tydliggöras bättre i planerna, så att dessa inte ensidigt blir krav på eleverna själva, vilket nu oftast är fallet.

Personalen inom skola och skolbarnsomsorg har en fungerande samverkan. Ett av spåren anordnade elevens val på sådant sätt att författningens krav uppfylldes, till skillnad från de två andra.

Av dokumentation och intervjuer framgår att det stöd som ges i enlighet med åtgärdsprogrammen är av god kvalitet, dock föreligger samstämmiga uppgifter om att omfattningen av stödet inte är tillräckligt för alla elever och vissa inte får något alls, trots att behov föreligger. Inspektörerna bedömer därför att stödet måste förstärkas. Åtgärdsprogram upprättas inte i alla ämnen där eleverna riskerar att inte nå målen, vilket kan sammanhålla med de ovan beskrivna bristerna i den systematiska kunskapsuppföljningen. Inspektörerna bedömer att förbättringar behövs härvidlag.

Normer och värden

På skolan råder enligt inspektörernas bedömning i huvudsak ett tryggt och gott arbetsklimat såväl i undervisningen som under övrig tid. Båda de intervjuade elevgrupperna anser dock att arbetsron inte alltid är acceptabel på lektionerna och att vissa kränkningar kan förekomma. Skolan bedriver ett mångsidigt värdegrundsarbete av god kvalitet. Aktiva insatser görs vid tiden för inspektionen i de få fall av kränkningar som är kända, och där dessa ännu inte helt har kunnat elimineras.

Eftersom ansvaret för att upprätta en likabehandlingsplan inte är delegerat till rektor gör en samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner i kommunrapporten. Dock har skolan en likabehandlingsplan daterad 2006-12-21 vars innehåll är av god kvalitet och till alla delar uppfyller författningens krav. Det framgår dock att företrädare för eleverna inte varit direkt delaktiga i framtagandet av likabehandlingsplanen och att endast några av eleverna kände till dess existens. Inte heller ordningsreglerna har tagits fram under medverkan av eleverna. De upplevs inte heller i alla delar som legitima.

Ledning och kvalitetsarbete

Rektorn tillträdde sin befattning kort tid före inspektionstillfället. Utifrån de synpunkter och den analys rektorn utvecklade vid intervjun bedömer inspektörerna att rektorn har goda förutsättningar att utveckla kvaliteten i verksamheten och på sikt bidra till en förbättrad måluppfyllelse. Skolans arbetsplan består av ett tiotal handlingsplaner för prioriterade eller viktiga områden som till exempel elevinflytande, föräldrainflytande och särskilt stöd. Detta är enligt personalen dokument som också används. Kvalitetsredovisningen upprättas på grundval av utvärderingar av arbetsplan och handlingsplaner, tester och kommunala prov för årskurs 3, ämnesproven för årskurs 5 och förvaltningens mobbningsenkät från årskurs 5. Kvalitetsredovisningen innehåller åtgärder för förbättring av såväl pedagogisk som organisatorisk karaktär. Det framgår att personalen varit delaktig i framtagandet av arbetsplan och kvalitetsredovisning. Elever och föräldrar har däremot inte getts möjlighet att delta i utarbetandet av arbetsplan och kvalitetsredovisning på det sätt författningarna anger.

Tillgången till utbildning vid Färlövs skola har vissa brister. Elevens val erbjuds inte alla elever och svenska som andraspråk anordnas inte trots att det finns elever som har behov av detta.

Brister som måste åtgärdas och förbättringsbehov

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Eleverna är inte delaktiga i utarbetande av arbetsplanen, kvalitetsredovisningen och ordningsreglerna (2 kap. 23 § grundskoleförordningen, 4 § förordningen om kvalitetsredovisning, 6 kap 8b § grundskoleförordningen).
- Företrädare för elevernas vårdnadshavare är inte delaktiga i utarbetandet av arbetsplanen, och ges inte möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen, 2 kap 23§ grundskoleförordningen, 4 § förordningen om kvalitetsredovisning).
- Alla elever som är i behov av särskilt stöd får inte sådant och vissa får inte särskilt stöd i tillräcklig omfattning (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i alla ämnen där stödbehov föreligger (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Alla elever på skolan erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen som elevens val (2 kap. 19, 20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra kunskapsresultaten i matematik.
- Skolan bör förstärka undervisningen i hem- och konsumentkunskap och teknik så att eleverna har möjlighet att nå målen i årskurs 5.
- Skolan bör förbättra uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.
- Skolan bör utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att dessa blir mer framåtsyftande, är utformade utifrån varje elevs förutsättningar och så att elevernas, skolans och föräldrarnas förväntade insatser tydligt framgår.
- Skolan bör förbättra arbetsron i klassrummen.
- Skolans arbete för att motverka kränkningar mellan elever bör förstärkas.

Bedömningar

1. Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inspektionen bedömer här Genomsnittliga meritvärden Behörighet till gymnasieskolan Slutbetyg/betyg i alla ämnen Resultat på nationella prov Differenser mellan klasser/skolor Könsrelaterade skillnader	Bedömning Skolans kunskapsresultat är i huvudsak goda förutom avseende Resultaten på de nationella proven i matematik. År 2006 nådde 61 procent av eleverna målen i matematik, år 2005 var det 72 procent. Skolan har genomfört olika insatser för att förbättra resultatet. Dessa bör fortsätta och förstärkas tills bättre måloppfyllelse nås.
---	--

1.2 Genomförande av utbildningen

Inspektionen bedömer här Utgångspunkt i uppdraget Utrymme för olika kunskapsformer Elevernas ansvar och inflytande Samverkan	Bedömning Det har inte framkommit annat än att utbildningen i huvudsak genomförs på ett tillfredsställande sätt.
--	---

1.3 Anpassning av verksamheten och särskilt stöd

Inspektionen bedömer här Individanpassning av lärandet Särskilt stöd och åtgärdsprogram	Bedömning Anpassning av verksamheten till elevernas förutsättningar genomförs med god kvalitet utom avseende <i>Särskilt stöd och åtgärdsprogram</i> I skollagen föreskrivs att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Enligt intervjuerna med personalen får inte alla elever stöd i den omfattning de behöver och ca några av de elever som behöver stöd inte alls får något sådant. Enligt grundskoleförordningen ska åtgärdsprogram utarbetas om en elev behöver särskilda stödåtgärder. Vid intervjuerna framkommer att åtgärdsprogram enbart upprättas i svenska, matematik eller engelska. Då en elev riskerar att inte nå målen ska åtgärdsprogram utarbetas även i övriga ämnen.
---	--

1.4 Kunskapsuppföljning och kommunikation av resultat

Inspektionen bedömer här Uppföljning av elevers kunskaper Kommunikation av resultat	Bedömning <i>Uppföljning av elevers kunskaper.</i> Lärarna ska enligt läroplan och kursplaner följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Av intervjuer framkommer att lärarna i de lägre åldrarna företrädesvis följer upp ämnena engelska, matematik och svenska. Kunskapsuppföljningen i övriga ämnen brister. Skolan måste tillse att elevernas kunskaper följs upp i samtliga ämnen. <i>Kommunikation av resultat</i> Vid utvecklingssamtal ska framåtsyftande individuella utvecklingsplaner upprättas. Av ett större antal studerade utvecklingsplaner framgick att deras kvalitet behövde utvecklas. Texterna var stereotrypt utformade och tillgodosåg inte kravet på individuell utformning utifrån varje elevs förutsättningar.
---	--

2. Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inspektionen bedömer här Personalens förhållnings-sätt Värdegrundsarbetet Ordningsregler Likabehandlingsplan	Bedömning Skolans arbete med normer och värden är mångsidigt och fungerar väl i flera avseenden, men behov av åtgärder finns vad gäller Värdegrundsarbetet Båda de intervjuade elevgrupperna anser att arbetsron i klassrummen bör förbättras. Ordningsregler Rektorn ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Av elevintervjuerna framgår att ordningsreglerna förelades eleverna i så färdigt skick att eleverna inte på något sätt kunde påverka dem. Skolan måste därför tillse att eleverna ges möjlighet att delta i en framtida översyn av ordningsreglerna.
--	---

3. Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inspektionen bedömer här Personalens utbildning Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen Personalens kompetensutveckling	Bedömning Det finns tillgång till personal med utbildning för sin huvudsakliga undervisning. Omfattande kompetensutveckling bedrivs.
---	---

3.2 Rektors ansvar

Inspektionen bedömer här Rektors förtrogenhet Rektors ansvar för verksamhetens utveckling mot de nationella målen Rektors beslutsfattande	Bedömning Det har i inspektionen inte framkommit annat än att rektorn är förtrogen med och tar ansvar för verksamhetens utveckling. Rektorn fattar de beslut som ankommer på henne.
--	--

3.3 Tillgång till utbildning

Inspektionen bedömer här Skolplikt och tillgång till utbildningsplats Undervisningstid Valmöjligheter Studie - och yrkesorientering Lokaler och läromedel Avgiftsfri utbildning	Bedömning Det finns brister avseende elevernas tillgång till utbildning enligt följande Undervisningstid För varje ämne finns en nationell kursplan. Där anges de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte skolåret. Skolan har inte kunnat visa att det är säkerställt att eleverna har möjlighet att nå kursplanemålen i ämnena hem- och konsumentkunskap och teknik. Skolan anordnar för närvarande inte heller undervisning i svenska som andraspråk trots att det finns elever som är i behov av sådan undervisning. Valmöjligheter Undervisningen i elevens val syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Styrelsen för utbildningen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval ämnen som elevens val. På Färlövs skola är det bara i ett av de tre spåren som eleverna erbjuds sådana val.
---	---

3.4 Kvalitetsarbete

Inspektionen bedömer här Systematiskt kvalitetsarbete Kvalitetsredovisning	Bedömning Kvalitetsarbetet fungerar i huvudsak väl, men måste förändras avseende Systematiskt kvalitetsarbete Elever och föräldrar ska vara delaktiga i framtagande av arbetsplanen. Av intervjuerna med elever och föräldrar framgick att så inte varit fallet. Kvalitetsredovisning Elever ska vara delaktiga i framtagande av kvalitetsredovisningen. Föräldrar ska ges möjlighet att delta i
--	---

	utarbetandet. Av intervjuerna med företrädare för elever och föräldrar framgick att elever och föräldrar inte varit delaktiga på det sätt som författningarna avser.
--	--

Lund 2008-01-22

Roger Niklewski

PerJoel Jarlunger